

Vad är egentligen *världsligt* respektive *icke världsligt* här i världen?

– Äh! Du påstår att du känner ”djup sorg” för att Barcelona förlorat El Clásico mot Real Madrid. Men det är väl ändå *världsligt!* hävdade en god vän upprepade gånger för länge sen. Hon gjorde det möjligen ur ett omedvetet religiöst perspektiv – hon är själv religiös och hon vet att jag inte är det. Hon ville kanske sätta mig på plats lite grand; ge mig lite perspektiv på vad som är viktigt och mindre viktigt här i livet.

Att beteckna något som just ”världsligt” lär ha sitt ursprung i en tid då det var självklart att man trodde på Gud. Då kändes det bra att i en pressad eller sorgtyngd situation kunna påminna sig själv och andra om att något bara var världsligt – i motsats till *himmelskt* snarast, får man förmoda. Visst, världen och livet är fulla av bekymmer och problem, men det viktigaste med livet på jorden är ju trots allt att kvalificera sig för att komma till himlen!

Men, nu tror ju inte jag ett uns på det där vidskepelsesvämlet om gud och helvete och himmel. Så vad är då egentligen världsligt eller icke världsligt för mig? Vad innebär uttrycket för mig? Kan fotboll vara något annat än världsligt?

Till saken hör, att uttrycket i fråga har genomgått en viss betydelseglidning. I den mån det används idag är innebörden troligtvis, att det som avfärdas som världsligt inte tillhör de största bekymren. Det som betecknas som världsligt tillmäts inte någon större vikt; det finns i alla fall det som är viktigare.

Så hur viktigt var fotboll för mig i dåläget? Jäkligt viktigt, skulle jag vilja säga. Barcas spel och resultatet av deras matcher påverkade kraftigt mitt humör, inte bara under och direkt efter match, utan kanske en hel vecka. Är detta rimligt? Är det moraliskt försvarbart att engagera sig så i fotboll – som ju ändå bara är ”ett spel”?

Tillåt mig citera en okänd, sydamerikansk källa: ”Fotboll är inte en fråga om liv eller död. Det är långt viktigare än så.”

Visst, till dels handlar det om ett simpelt ”vi mot dom”; man håller på ett lag och vill att de ska vinna, man vill att lagets motståndare ska förlora. Resultatet blir då allt. Men det är mer än så. Det handlar faktiskt om ett slags estetisk uppskattning och njutning av själva spelet, det vackra spelet, *el jogo bonito* (tror jag det heter på portugisiska). Fotboll får viss helighetsstatus, skulle jag vilja säga. Och då definierar jag ”heligt” som något mer, något utöver det världsliga. Det världsliga är sådant vi kan iaktta med våra sinnen och som inte väcker några alltför starka känsloreaktioner. Det vi håller heligt är mer än så. Det heliga är människor, platser, ting, händelser, företeelser, minnen, upplevelser, erfarenheter i våra liv som väcker starka och bestående känslor av lycka och glädje eller sorg och vemod. Fotboll kan växa och uppnå en dylik status i vissas liv – i många liv! Det är trots allt världens största sport, den största folkrörelsen i Sverige.

Den för vilken fotbollen på intet sätt är världslig – snarare *ovärldslig*, eller till och med helig – har så mycket att uppskatta och njuta av under en match: vackra mål, rena vristträffar, geniala stickare som lurar tre, fyra försvarare på en gång och ställer en djupledslöpande forward fri med målvakten. Att till priset av total utmattning följa med tillbaka och försvara när laget oväntat tappat bollen under ett anfall väcker också respekt.

Det heliga i en människas liv är sådant som visserligen har sin utgångspunkt i det vi uppfattar med våra sinnen, men som väcker djupa tankar och starka känslor i till synes alldeles oproportionerligt stor utsträckning.

Människan behöver sin andliga dimension. Det räcker inte med det världsliga. Behovet av det andliga, lika med det heliga, lika med det övervärldsliga, är väl strängt taget det som skiljer oss från de övriga djuren? Märk väl, detta sägs och skrivs av en rätt så extrem (skulle nog många säga) materialist, som tror att allt som existerar i någon mening står på materiell grund. Det vi plägar kallar "själen" består sålunda i grunden av kemiska reaktioner och elektriska synapser i hjärnan., enligt min mening Det finns en underbyggnad av sinnesförmålor som påverkar denna magiska (!) elkemi, men på denna underbyggnads grund konstruerar vi väldiga överbyggnader; tanke- och känslolöst långt utöver det som motiveras av de fysiska, materiella iakttagelserna och reaktionerna.

Vad – förutom fotboll – ser jag som heligt och övervärldsligt? Jo, kärlek av olika slag – t.ex. riktigt djupgående och allt uppslukande fysiopsykisk kärlek mellan man och kvinna; sällsynt men existerande! Konsten i vid mening är även den helig för mig – inte alla konstarter, naturligtvis inte alla konstverk, men vissa utvalda estetiska uttryck, vissa konstverk, har kommit att betyda mycket. Det gäller musiken, det gäller litteraturen, det gäller bildkonsten. Det är upplevelser av form och färg som är drivkraften bakom mitt stora fotointresse.

Säkerligen ingår religionen för många människor i det heliga, i det övervärldsliga. Men för mig är det sedan länge inte så. Tvärtom, mycket som förknippas med religion retar mig snarast, gör mig förbannad, eller så skrattar jag bara åt eländet. Fast det är förstås ingen slump att människor i alla tider och i alla tider tycks ha skapat sig religioner, idéer om något högre väsen. Vi behöver det andliga, det magiska. Den som inte är religiös behöver skapa sig denna dimension på annat sätt, inom andra områden.

Vänskap och mänsklig hygglighet är långt mer än världsliga för mig. Upplevelsen av rymd och djup i branta bergslandskap kan vara magisk. Att vandra i överväldigande friskt väder på 3.000 meters höjd i en mexikansk bergsskog, som sköts kollektivt av de lokala indianstammarna (vilket jag gjorde 2011) var en klart andlig upplevelse. Sinnliga upplevelser kan växa och förvandlas till magi inom en.

Att sjunga "never gonna wear a white dress" i låten *Billy* med kören; att sjunga detta med en sån där överjordiskt blå glidning mellan tonerna, med hela frasen så där underbart synkopiskt inordnad i ett totalt rytmiskt sväng – det är så långt ifrån att "bara vara världsligt" som man kan komma.

— — —

Jaha, och så förlorade Barca mot Real SkitMadrid. Och den där fjanten Ronaldo gjorde avgörande målet... Så vad göra? Jo, jag drog knytnäven stenhårt i toadörren för att avreagera mig (gjorde skitont och blev ett rejält märke; har täckt över med ett klistermärke). Att hålla något heligt och övervärldsligt kan innebära djup lycka – men lika väl stor besvikelse och vrede...